Stadskerk Nijmegen (OCP), 23 mei 2021, Pinksteren
Voorganger: ds. Anneke de Vries, Nijmegen

Deze viering is te zien/beluisteren op:
https://www.stadskerknijmegen.nl/vieringen-terugkijken/

[1e lezing: Handelingen van de Apostelen, 2, 1-24] (Nieuwe Bijbel Vertaling)

1 Toen de dag van het Pinksterfeest aanbrak waren ze allen bij elkaar. 2 Plotseling klonk er uit de
hemel een geluid als van een hevige windvlaag, dat het huis waar ze zich bevonden geheel vulde. 3
Er verschenen aan hen een soort vlammen, die zich als vuurtongen verspreidden en zich op ieder
van hen neerzetten, 4 en allen werden vervuld van de heilige Geest en begonnen op luide toon te
spreken in vreemde talen, zoals hun door de Geest werd ingegeven.

5 In Jeruzalem woonden destijds vrome Joden, die afkomstig waren uit ieder volk op aarde. 6 Toen
het geluid weerklonk, dromden ze samen en ze raakten geheel in verwarring omdat ieder de
apostelen en de andere leerlingen in zijn eigen taal hoorde spreken. 7 Ze waren buiten zichzelf van
verbazing en zeiden: ‘Het zijn toch allemaal Galileeërs die daar spreken? 8 Hoe kan het dan dat
wij hen allemaal in onze eigen moedertaal horen? 9 Parten, Meden en Elamieten, inwoners van
Mesopotamië, Judea en Kappadocië, mensen uit Pontus en Asia, 10 Frygië en Pamfylië, Egypte en
de omgeving van Cyrene in Libië, en ook Joden uit Rome die zich hier gevestigd hebben, 11 Joden
en proselieten, mensen uit Kreta en Arabië – wij allen horen hen in onze eigen taal spreken over
Gods grote daden.’ 12 Verbijsterd en geheel van hun stuk gebracht vroegen ze aan elkaar: ‘Wat
heeft dit toch te betekenen?’ 13 Maar sommigen zeiden spottend: ‘Ze zullen wel dronken
zijn.’

14 Daarop trad Petrus naar voren, samen met de elf andere apostelen, verhief zijn stem en sprak
de menigte toe: ‘U, Joden en inwoners van Jeruzalem, luister naar mijn woorden en neem ze ter
harte. 15 Deze mensen zijn niet dronken, zoals u denkt; het is immers pas het derde uur na
zonsopgang. 16 Wat hier nu gebeurt, is aangekondigd door de profeet Joël:

17 “Aan het einde der tijden, zegt God,
zal ik over alle mensen mijn geest uitgieten.
Dan zullen jullie zonen en dochters profeteren,
jongeren zullen visioenen zien en oude mensen droomgezichten.
18 Ja, over al mijn dienaren en dienaressen
zal ik in die tijd mijn geest uitgieten,
zodat ze zullen profeteren.
19 Ik zal wonderen doen verschijnen aan de hemel boven
en tekenen geven op de aarde beneden, bloed en vuur en rook.
20 De zon zal veranderd worden in duisternis en de maan in bloed
voordat de grote, stralende dag van de Heer komt.
21 Dan zal ieder die de naam van de Heer aanroept worden gered.”

22 Israëlieten, luister naar wat ik u zeg: Jezus uit Nazaret is door God tot u gezonden, hetgeen
gebleken is uit de grote daden en de wonderen en tekenen die God, zoals u bekend is, door zijn

toedoen onder u heeft verricht. 23 Deze Jezus, die overeenkomstig Gods bedoeling en voorkennis is uitgeleverd, hebt u door heidenen laten kruisigen en doden. 24 God heeft hem echter tot leven gewekt en de last van de dood van hem afgenomen, want de dood kon zijn macht over hem niet behouden.

[Evangelie: Johannes 14, 8-17] (Nieuwe Bijbel Vertaling)

8 Filippus zei: ‘Laat ons de Vader zien, Heer, meer verlangen we niet.’ 9 Jezus zei: ‘Ik ben nu al zo lang bij jullie, en nog ken je me niet, Filippus? Wie mij gezien heeft, heeft de Vader gezien. Waarom vraag je dan om de Vader te mogen zien? 10 Geloof je niet dat ik in de Vader ben en dat de Vader in mij is? Ik spreek niet namens mezelf als ik tegen jullie spreek, maar de Vader die in mij blijft, doet zijn werk door mij. 11 Geloof me: ik ben in de Vader en de Vader is in mij. Als je mij niet gelooft, geloof het dan om wat hij doet. 12Waarachtig, ik verzeker jullie: wie op mij vertrouwt zal hetzelfde doen als ik, en zelfs meer dan dat, ik ga immers naar de Vader. 13 En wat jullie dan in mijn naam vragen, dat zal ik doen, zodat door de Zoon de grootheid van de Vader zichtbaar wordt. 14Wanneer je iets in mijn naam vraagt, zal ik het doen. 15 Als je mij liefhebt, houd je dan aan mijn geboden. 16 Dan zal ik de Vader vragen jullie een andere pleitbezorger te geven, die altijd bij je zal zijn: 17 de Geest van de waarheid. De wereld kan hem niet ontvangen, want ze ziet hem niet en kent hem niet. Jullie kennen hem wel, want hij woont in jullie en zal in jullie blijven.’

[overweging:]

Gemeente van Christus, Pinksteren! Het feest van overvloed. Dat merk je al meteen aan deze dag: de 50e dag na Pasen. In onze maatschappij hebben sommigen al moeite met 2e Paasdag,nou wij hebben de 50e paasdag! Dat is vandaag. De 50e dag dat wij vieren dat Christus is opgewekt uit de dood!

Die overvloed van Pinksteren merk je ook aan het joodse feest dat ten grondslag ligt aan ons Pinksteren. Dat was en is nog steeds het oogstfeest. Nou, als er één moment in het jaar is van overvloed, is het wel bij de oogst.

In onze tekst van vandaag kun je het ook zien. Niet zo duidelijk in onze vertaling, maar wel in het Grieks. (Soms helpt dit even :)) Aan het begin van het verhaal staat: toen de dag van het Pinksterfeest vervuld was (dat wil zeggen: toen het Pinksteren was – en vervullen heeft met vol te maken). Toen de dag van het Pinksterfeest *vervuld* was, *vulde* een wind het hele huis en zij werden allen *vervuld* met de Heilige Geest. Drie maal gaat het over vullen, over vol maken. Niks karigheid, niks matigheid, niks afgemeten gedoe – maar vol! Overvloed!

Het Pinksterfeest is een feest van overvloed! En in die overvloed mogen wij delen!

De Heilige Geest wordt uitgestort, niet over een hele gelovige enkeling, maar over *allen* in het huis. *Allen!* Ze waren daar natuurlijk niet allemaal supergelovig, supergemotiveerd om het evangelie van de opstanding nou eens krachtig te gaan verkondigen. Helemaal niet. Jezus was van hen weggegaan, ten hemel gevaren, prachtig natuurlijk maar hoe in vredesnaam moet het nu verder?

Ze zijn maar met een handjevol, zoveel hebben ze er niet van begrepen, zie de vraag van Filippus in onze tekst van vandaag – worden die Romeinen nou eens een keer verdreven – nee daar gaat niet om – hoe in vredesnaam moet het verder? En wat moet er eigenlijk verder? Geen idee, misschien misten ze Jezus nu al.

En precies dan vult een windvlaag het huis. Precies op het moment van niet weten, van geen idee hebben hoe het verder moet, welke kant het op moet, precies dan komt daar van buiten de Heilige Geest over hen. Over hen allemaal – niemand uitgezonderd. Opeens krijgen zij de Geest. Die zet hen in vuur en vlam. En ze springen op, er gaat hen een licht op, ze weten het weer, hoe Jezus tot hen sprak, ze krijgen ideeën en plannen. Ze zien weer een weg om te gaan. Opeens weten ze wat hen te doen staat en ze doen het ook.

En zo kan het nog steeds gaan. Dat je niet meer weet hoe nu verder, dat het je je allemaal bij de handen is afgebroken – en dat dan opeens iets doorbreekt van een ander gevoel, alsof je even wordt aangeraakt, dat er licht doorbreekt, een nieuwe gedachte, een nieuwe mogelijkheid, een deur die opengaat, je kijkt de ene kant op maar het komt van de andere kant – zou dat niet ook de Heilige Geest zijn, die net als toen ook ons nu inspireert, bemoedigt, bekrachtigt, nieuwe frisheid geeft, nieuwe oriëntatie? Zodat we weer verder kunnen. Een spoor van God in ons leven. Zoals in het volgende gedicht van Neeltje Maria Min:

Vanmorgen zag ik door de kieren
van de gesloten luiken licht,
dat straalde over mijn gezicht
en al het stof als vuur deed vieren.

toen werd mijn kamer warm tot op het bot
en op de kast begon de klok te zingen
van ruisende herinneringen
En plotseling verscheen mij God.

_____

De Heilige Geest komt in vele gedaanten. De Geest wordt in onze kringen vanouds genoemd: de Trooster. “Kom o Trooster, heilige Geest, zachtheid die de ziel geneest” zo is net gezongen. En wat is troost en zachtheid nodig in onze wereld – waar zoveel mensen zo te lijden hebben.

=======

Maar de nieuwere vertalingen kiezen een ander woord: Pleitbezorger. Ik denk dat dat een nauwkeuriger vertaling is. Jezus had die Geest aangekondigd als Pleitbezorger. Die aanduiding

heeft iets veel actievers dan `Trooster'. En dat past ook goed bij Jezus. Die leunde ook niet achterover. Soms werd Hij zelfs zo moe van zijn manier van omgaan met mensen, dat hij zich terug moest trekken op het platteland zeg maar, om bij te komen.

Een Pleitbezorger – geen wonder dat Jezus de Geest zo noemt, zelf heeft Jezus het gedurende zijn hele leven opgenomen voor allen die miskend waren, beroofd van hun rechten, verlamd, verblind, ten dode opgeschreven. Nu Jezus van hen is heengegaan, is het de uitdrukkelijke bedoeling dat dit zal blijven gebeuren, dat voor al deze mensen opgekomen zal blijven worden, zodat gemis overvloed kan worden, en recht kan komen in plaats van onrecht. Dat zegt die naam `Pleitbezorger'.

Maken wij ruimte voor die Geest, voor die Pleitbezorger? Is die welkom bij ons?
Als wij ruimte maken kan die Geest in ons wonen, en zijn wij nooit alleen. Dan kan die Geest iets goeds met ons doen, wat dan ook. En kunnen wij gaan meedoen met die Geest. Het pleit bezorgen van mensen die dat nodig hebben. Opkomen voor wie zelf niet sterk genoeg is. Helpen wie geen helper heeft.

=======
De derde naam die wij kennen van de Geest is `Schepper'. Die komt ons uit de traditie tegemoet. In het eerste lied van vandaag wordt de Geest onder die naam bezongen. Dat is het gebed *Veni Creator Spiritus*, Kom Schepper Geest! Huub Oosterhuis heeft dit oude gebed ook nieuwe woorden gegeven, bij hem heet de Geest `Adem' - en met zijn woorden wil ik deze overweging besluiten. Moge dit ook ons gebed zijn:

Hierheen Adem, steek mij aan,
stuur mij uit jouw verste verte
golven licht.

Welkom armeluisvader
welkom opperschenker
welkom hartenjager.

Beste tranendroger
lieve zielsbewoner
mijn vriend mijn schaduw

Even rusten
voor tobbers en zwoegers,
voor krampachtigen een verademing,
ben je.

Onmogelijk mooi licht,
overstroom de afgrond

van mijn hart,
jou zo vertrouwd.

God ben jij,
zonder jou is alles nacht en ontij,

wreedheid, schuld,
maar jij maakt schoon.

Verflenst mijn bloem
geef water
zalf mijn wonden.

Stijf sta ik,
toegang verboden, ijzig.
Ontdooi mij, koester mij.

Vreemd ga ik, zoek mij.
Ik zeg ja jij, doe nee.
Vergeld mijn twijfel met vriendschap
zeven maal duizend maal.

Niets ben ik zonder jou.
Dood wil ik naar jou toe.
Dan zal ik lachen.

Amen.

Anneke de Vries, ocp.anneke@gmail.com